

Not: İş yerlerinde yangın güvenliği hakkında.

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-71188846-045.02-5021740
Konu : Görüş (Yangın güvenliği hakkında)

18/11/2022

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : ... tarihli ve ... sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınızda, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik gereği, işyeri açma ve çalışma ruhsat başvurularının müdürlüğünüzce alındığı, bu kapsamda faaliyet konusuna göre istenen evraklar arasında işyerine itfaiye raporu düzenlenmesi veya işyerinde yangına karşı gerekli tedbirlerin alınmış olması gerektiği belirtilerek;

- Ana giriş kapısı cadde ve sokağa direkt bağlantısı bulunan tapu kütüğünde tek işyeri olarak geçen 4 katlı mağaza yerlerinin (4 katı da mağaza olarak kullanılan),

- Giriş kapısı cadde ve sokağa direk bağlantısı bulunmayan tapu kütüğünde mesken olarak geçen ve tapu kütüğünde işyeri olarak geçen 1' inci kat ve üst katlarında bulunan (örnek:3.kat tapu kütüğünde mesken olan güzellik salonu faaliyetli işyerine ve 2. katta olup tapu kütüğünde işyeri olarak geçen emlakçılık faaliyetli işyerine) yerlere, ana giriş kapısı cadde ve sokağa bakan bodrum ve asma katı olan yerlere itfaiye uygunluk raporunun düzenlenmesinin gerekip gerekmediği,

- İtfaiye uygunluk raporunun düzenlenmesi gerekmiyor ise Zabıta Müdürlüğünüzde itfaiye uygunluk raporunu düzenleyebilecek ve yangına karşı gerekli tedbirleri alılabilecek teknik bilgiye sahip ve bu konuda eğitim almış personel bulunmadığından yangına karşı gerekli tedbirlerin hangi unvana sahip personel ve hangi müdürlük tarafından (itfaiye müdürlüğü - zabıta müdürlüğü) aldırılacağı,

- Ayrıca yangın çıkma riski yüksek olan lokanta, ekmek fırını, unlu mamulleri imalatı, pide ve lahmacun salonu ile 30 kişi altında çalışanı bulunan fabrikalara (kereste imalatı, tekstil atölyesi vs.) yangın uygunluk raporunun düzenlenip düzenlenmeyeceği,

Hususlarında Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin (a) bendi “Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini, büyükşehir belediyesi sınırları içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe belediyesini, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi, organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini, endüstri bölgesi sınırları içinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını ve teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketi ile bölgede yer alan AR-GE ve tasarım faaliyetinde bulunan firmalar için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı il müdürlüklerini,” (d) bendi “İkinci sınıf gayrisihhi müessese: Konutlardan ve insan ikametine mahsus diğer yerlerden mutlaka uzak bulundurulmaları gerekmeyen, bununla birlikte müessesenin faaliyetinin gerektirdiği durumlarda izin verilmeden önce civarında ikamet edenlerin esenlik ve istirahati hususunda konumu, tesisatı ve vaziyeti itibarıyla bir zarar vermeyeceğine kanaat oluşması için inceleme yapılması gerekli müesseseleri,” ve (t) bendi “İş yeri: Ticari, sınai, zirai veya mesleki bir

faaliyetin ya da girişimin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan, kara ya da su üzerindeki açık veya kapalı alanda bulunan sabit ya da mobil yerleri,” hükmünü,

5 inci maddesi “İşyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri aşağıda belirtilen şartları taşımak zorundadır:

h) Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri; patlayıcı, parlayıcı ve yanıcı maddelerin üretildiği, satıldığı ve depolandığı işyerleri; otuz kişiden fazla çalışanın bulunduğu her türlü işyerleri, ana giriş kapıları dışında cadde ve sokağa doğrudan bağlantısı olmayan ve birden fazla işyerinin bir arada bulunduğu iş hani, çarşı ve benzeri işyerlerinde yangına karşı gerekli önlemlerinin alındığını gösteren itfaiye raporunun alınması, diğer işyerlerinde ise yangına karşı gerekli tedbirlerin alınmış olması,

(Ek fıkra: 12/3/2012-2012/2958 K.) Birden fazla işyerinin bir arada bulunduğu iş hani, çarşı ve benzeri işyerlerinde yangına karşı gerekli önlemlerin alındığını gösteren itfaiye raporu bu binaların yönetimi tarafından alınır ve yapıda değişiklik olmadığı sürece buralardaki işyerleri için ayrıca münferit itfaiye raporu aranmaz. Yangın tedbirlerini etkileyecek şekilde yapıda değişiklik yapılması durumunda yalnızca yapısında değişiklik yapılan işyerinin sahibinden münferit itfaiye raporu istenir.” hükmünü,

6 ncı maddesinin birinci fıkrası “Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.” ve üçüncü fıkrası “İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1 ve 2’de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur.” ve üçüncü fıkrası “İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1 ve 2’de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur.” Hükmünü

13 üncü maddesi “İşyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri, yetkili idareler tarafından ruhsatın verildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde kontrol edilir. İşyerinin bu süre içinde kontrol edilmemesi halinde ruhsat kesinleşir. Kontrol görevini yerine getirmeyen yetkili idare görevlileri hakkında kanunî işlem yapılır.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesinden sonra yapılacak denetimlerde mevzuata uygun olmayan unsurların ve noksanlıkların tespiti halinde, işyerine bu noksanlık ve hatalarını gidermesi için bir defaya mahsus olmak üzere onbeş günlük süre verilir.

Verilen süre içinde tespit edilen noksanlık ve aykırılıklar giderilmediği takdirde, ruhsat iptal edilerek işyeri kapatılır. Ayrıca ilgililerin yalan, yanlış ve yanıltıcı beyanı varsa haklarında kanunî işlem yapılır.” hükmünü,

23 üncü maddesi “...

Yetkili idareler, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müesseseler için yapılacak beyan ve incelemelerde; insan sağlığına zarar verilmemesi, çevre kirliliğine yol açılmaması, yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemeleri esas alır.

İkinci sınıf gayrisihhî müesseselerden yakıcı, parlayıcı, patlayıcı ve tehlikeli maddelerle çalışılan işlerle oksijen LPG dolum ve depoları, bunlara ait dağıtım merkezleri, perakende satış yerleri, akaryakıt ile sıvılaştırılmış petrol gazı, sıvılaştırılmış doğal gaz ve sıkıştırılmış doğalgaz istasyonları, atık işleme sanayi tesisleri ve benzeri yerlere müsaade verilmezden evvel civarında ikamet edenlerin sıhhat ve istirahatleri üzerine gerek tesisatları ve gerekse vaziyetleri

itibarıyla bir zarar vermeyeceğine kanaat oluşturulması için yetkili idarelerce inceleme yapılması zorunludur. Bu müesseselerin etrafında yetkili idareler tarafından belirlenecek mesafede sağlık koruma bandı bırakılması mecburidir. Söz konusu yerlerin üçüncü sınıf gayrisihhî müessese olarak açılması durumunda sihhî nezarete tabi tutulması yeterlidir.” hükmünü,

Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 4 üncü maddesi “Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

...

b) Belediye zabıtası: Beldenin düzenini muhafaza eden, belde halkının esenlik, sağlık ve huzurunu koruyan, yetkili organların bu amaçla alacakları kararları uygulayan özel zabıta kuvvetini,

...

ifade eder.” hükmünü,

10 uncu maddesinin birinci fıkrası “(1) Belediye zabıtasının görevleri şunlardır:

a) Beldenin düzeni ve esenliği ile ilgili görevleri;

1) Belediye sınırları içinde beldenin düzenini, belde halkının huzurunu ve sağlığını korumak amacıyla ilgili mevzuatta, belediye zabıtasınca yerine getirileceği belirtilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

2) Belediyece yerine getirileceği belirtilip de mahiyeti itibarıyla belediyenin mevcut diğer birimlerini ilgilendirmeyen ve belediye zabıta kuruluşunca yerine getirilmesi tabii olan görevleri yapmak.

3) Belediye karar organları tarafından alınmış kararları, emir ve yasakları uygulamak, alınan karar, emir ve yasaklara uymayanlar hakkında gerekli müeyyideleri uygulamak.

...

19) Ruhsatsız olarak açılan veya ruhsata aykırı olarak işletilen işyerleri ile ilgili olarak 14/6/1989 tarihli ve 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 14/7/2005 tarihli ve 2005/9207 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümleri gereğince, işyerinin açma ruhsatı alıp almadığını kontrol etmek, yetkili mercilerce verilen işyeri kapatma cezasını uygulamak, denetim ve gereken diğer işlemleri yapmak.

...” hükmünü,

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesi “(1) Projeler, kanuni düzenlemeler yanında, yangına karşı güvenlik bakımından bu Yönetmelikte öngörülen şartlara uygun değil ise yapı ruhsatı verilmez. Yeni yapılan veya proje tadilatı ile kullanım amacı değiştirilen yapılarda bu Yönetmelikte öngörülen esaslara göre imalat yapılmadığının tespiti hâlinde, bu eksiklikler giderilinceye kadar binaya yapı kullanma izin belgesi veya çalışma ruhsatı verilmez.

...” hükmünü,

124 üncü maddesi “(1) Yapı, bina, tesis ve işletmelerde yangın güvenliğinden; kamu ve özel kurum ve kuruluşlarda en büyük amir, diğer bina, tesis ve işletmelerde ise sahip veya yöneticiler sorumludur.” hükmünü,

131 inci maddesi “(1) Bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanıp uygulanmadığı aşağıdaki şekilde denetlenir:

a) Özel yapı, bina, tesis ve işletmeler, mahalli itfaiye teşkilatı ile bunların bağlı veya ilgili olduğu bakanlık ve kamu kurum ve kuruluşlarının müfettişi, kontrolör veya denetim elemanları tarafından denetlenir. ...

...” hükmünü,

Belediye İtfaiye Yönetmeliğinin 4 üncü maddesi “...

d) İtfaiye hizmetleri: 6 ncı maddede sayılan görevleri,

...

ğ) İtfaiye raporu: Kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlar ve gerçek kişilerce kullanılan her türlü yapı, bina, tesis ve işletmelere, 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre düzenlenen yangın güvenliğine ilişkin belgeyi,

h) İtfaiye teşkilatı: İtfaiye hizmetlerinin yürütüldüğü yerel yönetimlere bağlı kamu kurumunu,

...” hükmünü,

5 inci maddesinin birinci fıkrası “Belediye itfaiye teşkilatı; 22/2/2007 tarihli ve 26442 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümleri çerçevesinde belediye meclisi kararı ile kurulur. Kuruluş sırasında kaynakların etkili ve verimli kullanılması, itfaiye hizmetlerinin kalitesinin artırılması, ihtiyaç duyulan nitelik, unvan ve sayıda personel istihdamı sağlanır.” hükmünü,

6 ncı maddesi “(1) İtfaiye teşkilatının görevleri şunlardır:

...

d) 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik ile verilen görevleri yapmak.” hükmünü,

...

j) İşyeri, eğlence yeri, fabrika ve sanayi kuruluşlarını yangına karşı önlemler yönünden denetlemek, bu konularda mevzuatın öngördüğü raporları vermek ve görüş bildirmek,

...”

13 üncü maddesi “(1) İtfaiye erinin görevleri şunlardır:

...

b) İzin ve ruhsat vermeye yetkili merciler ile kişiler ve apartman yöneticilerinin talebi doğrultusunda yapı, bina, tesis ile açık ve kapalı alan, işletme gibi yerlere ilişkin önleme ve denetleme hizmetleri ile itfaiye raporunu Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre düzenlemek.

...” hükmünü,

Ek 1 inci maddesi “ (1) Belediye itfaiye teşkilatına, Binaların Yangından Korunması Hakkındaki Yönetmeliğin ilgili maddelerine göre yangına karşı alınan önlemleri gösteren itfaiye raporunun düzenlenmesi için EK-15 başvuru formu ile başvuru sahibinden, işyeri açma ve çalışma ruhsatı vermeye yetkili idareden veya ilgili bakanlıklardan müracaat gelmesi halinde, belediye itfaiye teşkilatının ilgili görevlisi tarafından başvuruya konu işyeri yerinde incelenir ve itfaiye raporu yapılan tespitler esas alınarak hazırlanır.

(2) İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin ilgili hükümlerine göre itfaiye raporu gerektirmeyen işyeri kapsamında yer alan işyerleri için belediye itfaiye teşkilatınca itfaiye raporu düzenlenmez. İtfaiye raporu gerektirmeyen işyerleri için itfaiye raporu alınmak üzere başvurulması halinde başvuru sahibine itfaiye raporu düzenlenmeyeceği hususu yazılı olarak bildirilir.

(3) Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin ilgili hükümlerine göre yangına karşı alınan önlemleri gösteren itfaiye raporunun düzenlenmesi için yapılan işlemler sırasında itfaiye raporuna konu binaya ait yapı ruhsatı belgesine gerek duyulması halinde yapı ruhsatına ilişkin bilgiler Kimlik Paylaşım Sistemi üzerinden alınabilir.

(4) İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik ile Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin ilgili hükümleri gereği yangına karşı alınan önlemleri gösteren itfaiye raporlarına ilişkin bilgiler elektronik ortamda kayıt altında tutulur ve itfaiye raporunun düzenlendiği gün itfaiye raporuna ilişkin kayıtlar yetkili idareyle varsa elektronik ortamda paylaşılabilir.” hükmünü amirdir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri kapsamında;

- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik gereğince, otuz kişiden fazla çalışanın bulunduğu her türlü iş yerinin ana giriş kapıları dışında cadde ve sokağa doğrudan bağlantısı olmayan ve birden fazla iş yerinin bir arada bulunduğu iş hanı, çarşı ve benzeri iş yerlerinin ruhsatlandırılabilmesi için itfaiye raporunun alınmasının zorunlu olduğu, bu kapsamda, ana giriş kapısı cadde ve sokağa direkt bağlantısı bulunan ve tapu kütüğünde tek iş yeri olarak geçen dört katlı mağazanın tüm katlarının tek bir iş yeri olarak ruhsatlandırılmak istenmesi durumunda yalnızca çalışan kişi sayısının esas alınması gerektiği, çalışan sayısının otuz kişi üzerinde olması durumunda belirtilen yere itfaiye raporu alınmasının zorunlu olacağı,

- Patlayıcı, parlayıcı ve yanıcı maddelerin üretilmemesi, satılmaması veya depolanmaması şartıyla otuz kişi altında çalışanı bulunan lokantalar ve pide ve lahmacun salonlarında yangına karşı gerekli tedbirlerin alınmış olmasının yeterli olduğu,

- İkinci ve üçüncü sınıf gayrisihhi müesseselerden patlayıcı, parlayıcı, yanıcı, yakıcı ve benzeri tehlikeli maddelerin üretildiği, satıldığı veya depolandığı ya da faaliyet konusu bu maddelerin işlenmesine dayalı olan yerlerde ya da bu yerlerin otuz kişiden fazla çalışanı olması halinde itfaiye raporu alınmasının zorunlu olduğu,

- İkinci sınıf gayrisihhi müessese kapsamında olup itfaiye raporu düzenlenmesi gerekmeyen yerler bakımından müessesenin faaliyetinin gerektirdiği durumlarda izin verilmeden önce civarında ikamet edenlerin esenlik ve istirahatı hususunda konumu, tesisatı ve vaziyeti itibarıyla bir zarar vermeyeceğine kanaat oluşması için inceleme yapılması gerektiği,

- Binaların projelerine, kanuni düzenlemeler yanında, yangına karşı güvenlik bakımından Yangın Yönetmeliğinde öngörülen şartlara uygun olarak yapı ruhsatı düzenlenmesi gerektiği, yeni yapılan veya proje tadilatı ile kullanım amacı değiştirilen yapılarda bu Yönetmelikte öngörülen esaslara göre imalat yapılmadığının tespiti hâlinde, bu eksiklikler giderilinceye kadar iş yerinin açılacağı binaya yapı kullanma izin belgesi veya iş yeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenmemesi gerektiği,

- Yönetmeliğe göre itfaiye raporu düzenlenmesi zorunlu olmayan iş yerleri bakımından bir rapor düzenlenmemesi gerektiği, bu yerlerin yangına karşı gerekli tedbirlerin alınmış olduğunun tespitinin ruhsatı kesinleştirici mahiyette yapılacak denetimler esnasında kontrol edilmesi gerektiği, gerekli tedbirlerin kontrolünde ihtiyaç duyulması halinde itfaiye biriminden görüş ve destek alınabileceği,

Değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan, hem mesken hem de iş yerleri bulunan binalarda alınacak itfaiye uygunluk raporuna ilişkin olarak daha önce verilmiş olan Bakanlık (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü) görüşünün bir örneği ekte gönderilmiştir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür